

РІВНЕНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ
ДОКУМЕНТАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
МЕНЕДЖМЕНТУ
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ФІЗИКИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

28 квітня 2022 року

УДК: 373.5.015.311:331

А 78

Затверджено і рекомендовано до друку рішенням вченої ради факультету документальних комунікацій, менеджменту, технологій та фізики РДГУ (протокол № 5 від 24 травня 2022 р.).

А Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки освіти в контексті євроінтеграційних процесів: матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції (22-28.04.2022 р.) / упорядники: С.В. Лісова, Ю.В. Фещук, О.А. Герасименко, Н.В. Симонович. Рівне: РДГУ, 2022. 90 с.

До збірника матеріалів увійшли доповіді Всеукраїнської Інтернет-конференції з теми “Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки освіти в контексті євроінтеграційних процесів”, яка була проведена 27-28 квітня 2022 року на кафедрі професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ спільно з працівниками Сарненського педагогічного фахового коледжу РДГУ, ВКНЗ “Володимир-Волинський ПК ім. А.Ю. Кримського”, РМЦТУМ Рівненської міської ради, Комунального закладу “РОЦНТТУМ” Рівненської обласної ради.

Матеріали можуть бути корисними науковцям, практичним працівникам, вихователям, вчителям, викладачам та студентам закладів вищої, професійної, загальної середньої та позашкільної освіти.

Схвалено кафедрою професійної освіти, трудового навчання та технологій Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 4 від 24 травня 2022 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей.

© РДГУ, СПК,
РМЦТУМ, 2022

- вчителя трудового навчання / Л. Оршанський // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка. – 2007. – № 8 – С. 36–40.
5. Професійна підготовка майбутнього вчителя до педагогічної діяльності: монографія / [О.А. Дубасенюк, Т.В. Семенюк, О.Є. Антонова]. – Житомир: Житомир. держ. пед. ун-т, 2003. – 192 с.

УДК: 37.016:620.1

*Наталія Василівна Симонович,
канд. пед. наук, доцент кафедри
професійної освіти, трудового навчання та технологій
Рівненського державного гуманітарного університету,
(м. Рівне, Україна)*

МАТЕРІАЛОЗНАВСТВО У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Перетворення, що останнім часом відбуваються у соціально-економічному та політичному устрої нашої держави, економічний розвиток України, її інтеграція до Європейського союзу, висувають нові, більш високі вимоги до системи підготовки майбутніх фахівців. На сучасному етапі спостерігається збільшення навчальної інформації, необхідність докорінних змін і оновлення змісту навчальних дисциплін та розробки нових, сучасних підходів до навчання, підвищення якості підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування. Перспективним напрямом вирішення актуальних проблем є розробка та впровадження у навчальний процес нового науково-методологічного забезпечення, що забезпечать якість та ефективність підготовки майбутніх професіоналів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Вагомий внесок у розвиток системи підготовки фахівців сфери гостинності зробили В. Квартальнов, І. Зорін, І. Рябова, М. Немоляєва, С. Чижова, В. Чепік, Ю. Безрученкова, Г. Наумова, І. Носова, О. Машкова, Л. Хаєт та інші. Методи та принципи формування змісту навчання з технічних дисциплін у вищій школі досліджували В. Гусев, Р. Гуревич, О. Коберник, М. Корець, Г. Шевченко, В. Сидоренко, Д. Тхоржевський та інші, де були розв'язані практичні проблеми реформування змісту освіти. Водночас проблема підготовки фахівців сфери обслуговування з матеріалознавства є недостатньо вивченою.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування змісту та ролі матеріалознавства, як навчальної дисципліни у системі професійної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Основним компонентом професійної освіти, яка забезпечує професійну кваліфікацію, є професійна підготовка. Визначається вона як «сукупність спеціальних знань, навичок та умінь, якостей, трудового досвіду та норм поведінки, які забезпечують можливість успішної роботи з певної професії» [6].

У педагогічному словнику, професійна підготовка трактується як процес формування фахівця для однієї з галузей трудової діяльності, пов'язаного з оволодінням певним родом занять, професією [2].

Сучасна професійна підготовка виступає засобом соціалізації, як гармонізації відносин людини з навколишнім світом, опанування сучасної картини світу, розвитку національної самосвідомості людини; створення умов для набуття людиною широкої базової освіти, яка дозволяє швидко адаптуватися у соціумі; професіоналізації, як набуття професійної компетентності фахівця, оволодіння фундаментальними, прикладними знаннями, високою культурою організації та реалізації професійної діяльності; самореалізації, як набуття людиною вмій продуктивної життєдіяльності, самовдосконалення [1].

Наукові основи технічної підготовки фахівців сфери обслуговування є базовою ланкою у формуванні їхніх професійних знань та умінь, що зумовлює внесення відповідних змін та коректив у структуру та зміст навчальних дисциплін. Актуальність вивчення проблем підготовки фахівців сфери обслуговування з матеріалознавства зумовлена тим, що матеріалознавство є найбільш потужним напрямом сучасної науки в Україні й вагомою часткою національного багатства, яка в найближчу перспективу буде неухильно зростати.

Матеріалознавство в Україні – один із пріоритетних напрямів науки, що вивчає будову, структуру, властивості матеріалів та зв'язок між ними.

Матеріалознавство сформувалось як наука на початку 20 ст. і концентрувалось у декількох високорозвинених країнах світу. З розвитком науки і техніки розширювався перелік використовуваних матеріалів з оптимальними властивостями: конструкційних, функціональних, композиційних, [напівпровідникових](#), [полімерних матеріалів](#), наноматеріалів. Тому матеріалознавство набуло статусу глобальної науки, і майже кожна країна інвестує в створення і дослідження матеріалів.

Професіоналізм майбутнього фахівця сфери обслуговування залежить від володіння знаннями про будову та властивості конструкційних матеріалів, закономірності їх поведінки в різноманітних умовах експлуатації, технологію виробництва відповідних матеріалів.

Місце курсу в загальній системі професійної підготовки фахівця сфери обслуговування пов'язане зі створенням теоретичної й практичної бази для успішного розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у сфері готельного та ресторанного бізнесу [3].

Навчальна дисципліна «Матеріалознавство» вивчає:

- взаємозв'язок між складом, будовою та властивостями матеріалів;
- фазові перетворення, тепловий вплив, поверхневі явища, інші чинники, що впливають на основні властивості матеріалів;
- основи термічної, хіміко-термічної обробки та інших способів зміцнення матеріалів;
- закономірності змін властивостей матеріалів при зовнішніх фізико-хімічних впливах;
- номенклатуру конструкційних матеріалів, що застосовуються в сфері обслуговування;
- теоретичні основи створення нових матеріалів із заданими властивостями.

Під час вивчення дисципліни здобувачі одержують знання про основні матеріали, що використовуються у роботі, їх структуру й властивості, опановують основні методи, прийоми й способи роботи з різними матеріалами, їх технічні можливості й естетичні якості, набувають вмінь і досвіду практичного застосування знань з матеріалознавства для обґрунтованого вибору конструкційних матеріалів, з наперед заданими властивостями з урахуванням умов їх обробки та експлуатації.

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів компетентностей відповідно освітньо-професійної програми «Професійна освіта (Сфера обслуговування (Готельно-ресторанна справа))» [4].

Лекційний курс дозволяє ознайомити здобувачів з основами науки матеріалознавства, тенденціями її розвитку й практичним застосуванням у сфері обслуговування. Програма вирішує завдання знайомства здобувачів з основами матеріалознавства, виховання у них здатності до самостійної творчої діяльності, вміння задалегідь обмірковувати завдання та знаходити рішення, яке максимально відповідає творчому задуму, допомагає вільно орієнтуватися у світі матеріалів, що використовуються у сфері гостинності та туризму.

У системі підготовки фахівців значну роль поряд із лекційними заняттями відіграють лабораторні, практичні та семінарські заняття. Головна функція лабораторних занять у професійній освіті – це практичне оволодіння елементами майбутньої професійної діяльності шляхом розв'язання професійних експериментальних завдань. Удосконалення організації проведення лабораторних занять з матеріалознавства є одним із шляхів

підвищення рівня професійної підготовки майбутніх фахівців. Методично обґрунтовані лабораторні заняття формують та розвивають інтерес до навчальної дисципліни; формують професійні вміння та навички поводження з приладами, технічними засобами для проведення дослідів [5, с. 226]; заохочують проведення експериментальних досліджень; формують навички роботи з технічною літературою, аналізу та інтерпретації отриманої інформації; поєднують теоретичне обґрунтування явищ, процесів та результати експериментальних досліджень, що сприяє поглибленню знань; спонукає до самостійності, здатності знаходження оригінальних рішень; розвиває дослідницькі здібності; є одним із методів перевірки якості засвоєння навчального матеріалу тощо.

При вивченні навчальної дисципліни «Матеріалознавство» основна увага надається дослідженню структури та властивостей конструкційних матеріалів. Планується виконання лабораторних робіт, спрямованих на вивчення механічних властивостей та їх характеристик, зокрема визначення міцності матеріалу. При розробці методичних рекомендацій до лабораторних робіт враховувалось забезпечення трьох основних етапів проведення роботи: підготовка до лабораторної роботи, проведення експериментальних вимірювань, виконання необхідних розрахунків та оформлення звіту. У методичних вказівках теоретичні викладки основного матеріалу подаються у короткій, лаконічній формі. Наведено детальні описи приладів та обладнання, дано обґрунтування методики та технології розв'язку експериментальних задач. Виконання лабораторних робіт дозволяє підвищити ефективність засвоєння навчального матеріалу та дає змогу організувати навчання як процес пізнання, що стимулює формування позитивних мотивів навчально-пізнавальної діяльності здобувачів. А саме формування мотивації до навчально-пізнавальної діяльності є одним із факторів підвищення якості навчання.

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, дисципліна «Матеріалознавство» має на меті сформувати у майбутнього фахівця сфери обслуговування базові знання з матеріалознавства, закласти стійкі уявлення про технологію та сучасні способи виготовлення матеріалів із необхідними експлуатаційними характеристиками.

Навчальний матеріал поділено на змістові модулі й навчальні елементи, визначено теми лекцій та зміст практичних та лабораторних робіт, перелік питань для контролю та самоконтролю здобувачів. Це дає можливість при вивченні курсу матеріалознавства отримати загальні відомості про різні матеріали, набути навички вибору їх для розв'язання професійних завдань та практичних задач із визначення властивостей матеріалів, їх призначення та практичного використання.

Список використаних джерел:

1. Балыхин, Г. А. (2003). Управление развитием образования: организационно-экономический аспект. Москва: Экономика. 427 с.
2. Гончаренко, С. У. (1997). Український педагогічний словник / Гол. ред. Головка, С. Київ: Либідь. 374 с.
3. Лісова С.В., Дупак Н.В., Симонович Н.В. Освітньо-професійна програма «Професійна освіта (Сфера обслуговування (Готельно-ресторанна справа))» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 015 «Професійна освіта (Сфера обслуговування)», спеціалізація 015.16 «Професійна освіта (Сфера обслуговування (Готельно-ресторанна справа))» URL: https://www.rshu.edu.ua/images/osvitni_programi/osv_prog_bak_015_prof_osv_so_grs_2020.pdf (дата звернення: 15.03.2022)
4. Симонович Н.В. Матеріалознавство: програма навчальної дисципліни спеціальності 015 «Професійна освіта (Сфера обслуговування (Готельно-ресторанна справа))» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Рівне. 2021. 13 с.
5. Царенко О. М. Особливості лабораторного практикуму з «Сучасних конструкційних матеріалів та нанотехнологій». *Наукові записки: проблеми методики фіз.-математ. і технологічної освіти*. 2017. В. 5. С. 225-228.
6. Энциклопедия профессионального образования: в 3 т. / сост. Батышев, С. Я. Москва: АПО. 1999. Т.2. 390 с.

УДК: 378.14

*Наталія Володимирівна Поліщук,
докт. філос. наук, доцент кафедри
професійної освіти, трудового навчання та технологій
Рівненського державного гуманітарного університету,
(м. Рівне, Україна)*

*Алла Віталіївна Білковська,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності
014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології)
Рівненського державного гуманітарного університету,
(м. Рівне, Україна)*

ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. У ХХІ ст. зі всіма його глобальними соціальними, політичними, технічними, інформаційно-високотехнологічними та науковими змінами необхідні кардинальні зміни і в освіті, відповідно тенденцій розвитку та запитів суспільства. Проте модернізація

ЗМІСТ

Васильчук Н.В., Солодкий І.П., Івашко П.Г. Застосування модуля САПР АРМ FEM для розрахунку якості токарної обробки.	3
Герасименко О.А. Реалізація та зміст дисципліни «Проектування і дизайн об'єктів готельно-ресторанного господарства» для майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи.	8
Герасименко О.А., Данилюк І.А. Методика формування декоративно-ужиткових знань та вмінь в учнів старшої школи в процесі профільного навчання.	12
Герасименко О.А., Іващик О.Д. Розвиток естетичних смаків в учнів 10-11 класів в процесі вивчення технологій на традиціях декоративно-ужиткового мистецтва.	17
Дупак Н.В. Аналіз світових тенденцій розвитку професійної освіти у сфері готельно-ресторанного обслуговування.	22
Івашко О.Г. Проведення занять з комп'ютерної графіки студентам інженерно-технічних спеціальностей в умовах дистанційного навчання.	28
Кожар М.М. Інформаційно-цифрові технології у графічній підготовці фахівця галузевого машинобудування.	31
Кулінка Ю.С., Хараджян Н.А. Упровадження елементів робототехніки в зміст курсу «Технології».	35
Лісова С.В. Компетентнісний підхід до професійної підготовки фахівців готельно-ресторанної справи.	39
Мойсеєць К.В. Використання STEAM-проектів при підготовці вчителів трудового навчання та технологій.	45
Павленко В.В., Бірук Н.П. Формування пізнавального інтересу учнів засобами інформаційно-комунікаційних технологій.	49
Саванчук О.А. Формування професійної компетентності вчителя трудового навчання в контексті сучасної освіти.	55
Симонович Н.В. Матеріалознавство у системі професійної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування.	59
Поліщук Н.В., Білковська А.В. Особистісно орієнтований підхід у процесі підготовки майбутнього фахівця.	63
Фещук Ю.В., Боюка Ю.І. Теоретичні основи формування технічного мислення в учнів закладів професійно-технічної освіти з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.	69
Фещук Ю.В., Васьковець О.І. Теоретичні основи формування математичної компетентності в учнів 10-11 класів на заняттях технологій засобами сучасної наочності.	72
Шурин О.І. Актуальні питання професійного навчання в умовах воєнного стану.	76
Шурин О.І., Климчук К.Ю. Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання.	79
Шурин О.І., Ніктіюк Н.В. Творчі здібності учнів 10-11-х класів та їх формування у процесі вивчення предмету «Технології».	84
Відомості про авторів.	88